

Il-Presepiju

Harġa Nru. 89
Ġunju 2016

Fuljett maħruġ mill-
GHAQDA HBIEB TAL-PRESEPIJU - MALTA
c/o 56, Amaltea, Triq il-Marg, Attard ATD 2382 - Malta

Newspaper Post

Fuljett
mahrug kull tliet xhur mill-
Għaqda Hbieb tal-Presepju
Malta.

VO/0844

*Kull korrispondenza
għandha tiġi ndirizzata lis-
Segretarju,
Charles A. Bellia
56, Amaltea, triq il-Marg,
Attard ATD2382. Malta*

IL-PRESEPJU
*Jitqassam lill-Membri
tal-Għaqda u għalhekk biex
tirċevih ħallas il-miżata
tiegħek regolarment billi
tibgħat ☐5 lill-Kaxxier.
Kontribuzzjonijiet oħra
biex jinfdew l-ispejjeż
ikunu ferm apprezzati.*

**L-GHAQDA
HBIEB TAL-PRESEPJU**
*Malta tiringrazzja lil kull min
kiteb f' din il-ħarġa tal-fuljett.*

Apprezzament speċjali
jmur għas-
Sinjura Jessie Chircop
li hadet hsieb il-‘proof reading’.

Werrej

Editorjal	3
Il-Kelma tal-President	4
Tajjeb Hekk?!	5
Il-Wirja tal-Anniversarju	7
Ritratt fuq facebook	8
L-Ghar ta' Betlem	10
Ma tirrepetix il-ġrajja tal-1914!	11
Ftit tagħrif minn hawn u minn hemm..	13
Pannettone ... mill-legġenda ghar-rejalta'	14

Stampat

36, St. Paul Street, Valletta
Tel: 21224607 - 21228138
E-mail: emibonnicis@gmail.com

Editorjal

Ġurnata wara ġurnata u ż-żmien igerbeb. Għadna kif konna niċċelebraw l-Ghid il-Kbir, filli l-Pentecoste, filli l-festa tar-rahal u ġimgħa wara ġimgħa l-akbar festa tal-Għaqda---il-Milied--- dalwaqt tasal. Kuljum li jahrab minn fuqna jkun ifisser jum li ma tistax iġġibu lura. Dan kollu jwassalni biex nistaqsikom jekk bdejtux taħsbu għall- presepju li tridu tsebixxu fil-wirja ta' din is-sena; jekk le, araw x'taġhmlu għax... l-ahwa, tinsewx li din is-sena hija t-Tletin sena mit-twaqqif tal-Għaqda Hbieb tal-Presepju-Malta.

Tajjeb li żżommu f' mohħkom li meta tkun trid taħdem xi haġa bil-galbu ma tistax taħdem kollox fl-ahhar minuta, kif xi kultant naghmel jien, iżda trid iż-żmien u l-hsieb biex ikollok prodott preżentabbli. L-Għaqda Hbieb tal-Presepju-Malta tiehu hsieb li torganizza l-*Course* fuq kif tibni l-presepju b'materjali varji. Tajjeb li wiehed jipparteċipa kif dejjem kien il-kas sena wara sena.

Il-preparamenti għal xi haġa li tkun qed tistenniha jew tixtieqha hija xi haġa minn hawn id-dinja. Hekk ukoll ġralha l-Madonna meta kien mgharraf lilha li kien ser ikollha iben u s-semmieh Emanuel. Min jaf kemm bdiet taħseb għall-affarijiet bażiċi biex meta jitwieled ikun bħal haddiehor. Min jaf kemm kellha hsibijiet għonja li riedet tferra' fuq binha li kien għadu f'ġufha. Kemm lestiet hwejjeġ għalkemm kienet fqira biex binha ma jhossx bard meta jitwieled!

Minn dan kollu ma ġara xejn għax il-pjanijiet għat-twelid tat-tarbija kellhom jinbidlu f'hakka t'ghajn. Minn jaf jiġrilniex hekk ukoll meta nkunu nfasslu l-presepju u mbagħad ikollna nbiddu l-pjan. Ma naqtgħux qalbna u nkomplu nipperseveraw...u naslu.

Tajjeb li nifrah l-ommijiet u l-missierijiet kollha tad-dinja li qed irawmu fit-tfal tagħhom il-heġġa lejn il-presepju. F'dinja kompjuterizzata xorta l-presepju ma tilifx postu iżda reġa' ha l-hajja.

Frans Chircop

Dalwaqt issir laqgħa importanti dwar is-saħħa u sigurta fl-attivitajiet tal-Għaqda tagħna fis-Sala San Franġisk. Kun ċert li tattendi u tagħti sehemek biex nevitaw il-problemi li nistgħu niltaqgħu magħhom fil-futur. Narawk. Grazzi.

Il-Kelma tal-President

Kif intom hbieb.

Kif tafu bdejna s-sensiela ta' lectures li dahlu sew fil-kalendarju ta' matul is-sena. Il-kelliema li kellna kienu ppreparati sew fuq is-sugġetti taghhom li kienu jinkludu, storja, kultura u teknika. Kienu nteressanti wkoll il-filmati li rnexxielna nakkwistaw dwar il-bini tal-presepju. Ma jistax jonqos li s-suċċess ta' dawn il-lectures kien dovut ghas-sehem li taw diversi nies fosthom il-membri li attendew f'numru inkoraġġanti u segwew b'attenzjoni dak li kellna x'noffru. Ta' dan niringrazzja lil kullmin kellu sehem fil-lectures ta' din is-sena.

Ftit tal-ġranet ilu wkoll beda il-kors tas-sajf. Diġa bdejna naraw il-presepji jiehdu l-forma. Din is-sena jidher li d-dixxiplina qed tiddomina il-kors. Kulhadd qed jimxi mal-pjan offrut miż-żewg għalliema principali u għalhekk il-progress fix-xogħol qed ikun ta' sodisfazzjon għal kulhadd.

Minkejja dan kollu għandna xi ftit shab griz idur fuqna! Il-Patrijiet Franġiskani, infurmawna li ser jidhlu regolamenti ġodda dwar sahha u sigurta f'postijiet li jaqgħu taht ir-responsabilita taghhom. Dawn ir-regolamenti jikkonċernaw lil Għaqda tagħna wkoll billi ahna nużaw s-Sala San Franġisk li hi propjeta tal-istess patrijiet.

Diġa saru xi laqgħat biex jiġu identifikati u diskussi l-passi li jridu jittiehdu f'dan ir-rigward. Il-Kunsill tagħna ma tilifx żmien u beda jara kif l-ahjar li jattwa dawn il-miżuri. Il-membri tagħna wkoll ser ikunu mehtieġa li jagħtu sehemhom u għalhekk meta jasal il-waqt, ser tissejjah laqgħa biex jingħataw id-dettalji kollha.

Nistennew il-kooperazzjoni ta' kulhadd biex flimkien nibqgħu ingawdu l-użu tas-Sala San Franġisk.

Sadanittant inselli għalikom.

Andrew Spiteri

Tajjeb hekk?

Mistoqsija sempliċi li titlob risposta sempliċi ta' *iva jew le!* Hafna drabi, u b' mod partikulari fejn jidhol id-delizzju jew xi proġett temporanju, ir-risposta aktarx li tkun "U iva jghaddi!", jew "u tajjeb hekk, mhux ghal erbat ijiem?". Risposta bhal din aktarx tindika li hemm xi haġa hażina, jew li mhix aċċettabbli ghal kollox. Min jgħati risposta simili jista ma jkunx qieghed ihares il-quddiem u ghalhekk jista' ma jirrealizzax li dik ir-risposta tista turi nuqqas ta' serjeta fix-xogħol jekk mhux ukoll tista tohloq inkonvenjent aktar il-quddiem.

Nistahjjel hawn min qed jgħid... 'Dan biex hiereg illum?

Żmien ilu direttur tal-kumpanija fejn kont nahdem kien qed jindirizza lill-impjegati u fost affarijiet ohra qal li d-differenza bejn li tagħmel xi haġa sew u tagħmilha hażin, tant hija minima li jkun jaqbillek hafna iżjed jekk dak li jkollok tagħmel, tagħmlu sew. Tiffranka l-hin u anke problemi.

Jekk napplikaw dan mal-bini tal-presepju, insibu li meta nahdmu skond regoli bażiċi, nevitaw jew innaqqsu l-problemi, jekk mhux ukoll il-hela u allura l-ispejjeż, inlestu aktar kmieni u nkunu sodisfatti bix-xogħol jew ir-rizultat finali.

Semmejna l-problemi! Mhux għax m'ahniex ser niltaqghu ma' xi problema jew tnejn anke meta nahdmu sew, imma jekk ninjoraw is-sistema t-tajba flok problema wahda jkollna hafna iktar. Biċċiet tal-jablo maqtugħa bl-addoċċ diffiċli jehlu sew ma' xulxin, u għalhekk l-istruttura ma tiġix soda. Minhabba f'hekk inbatu biex nixsu bit-tissues jew biex inkomplu nibnu! Forsi fl-ahhar jirnexxielna nibdew il-kisi. Karta fuq ohra aktarx mingħajr ma qabel inxarrbu l-post bil-kolla. Dan joholqilna rqajja ta' arja maqbuda taht it-tissues. Dak il-hin mohhna jghidilna 'u iva... tajjeb hekk... jghaddi.' Il-problema niffaċċjawha meta niġu biex nagħtu passata ġibs jew aghar, meta niġu biex niżbgħu il-presepju. Billi t-tissues ma jkunux wehlu sew, malli jhossu l-ilma jixxaru u jaqgħu. Is-soluzzjoni tkun wahda - ibda kollox mill-ġdid!

Aktarx li mal-hin nkunu hlejna ammont ta' materjal kif ukoll tlifna xi ftit tal-paċenzja. In-nervi jibdew tilghin u nibdew insibuha diffiċli anke biex naghmlu l-iktar biċċa xoghol sempliċi, bhal per eżempju naqtgħu xi biċċa jablo tal-qis. Naturalment aktarx jżied xi ftit tidlik u frak tal-jablo imwahhal ma' kullimkien barra ma' fejn suppost. Dan kollu għax mohhna qalilna: "u iva tajjeb hekk, jghaddi."

Semmejt l-iktar haġa bażika fil-preparazzjoni tal-presepju...il-bini. Issib min jghid: "u iva ma miet hadd!" Naturalment min jghid hekk ikollu raġun, għalkemm it-tferfix li jibda jżied, jista jwassal għal xi incident żgħir b'xi sikkina jew sega!

Hemm diversi xogholijiet ohra fil-presepju li meta nkunu qed naghmluhom irridu ninsew li teżisti l-frazi..."u iva jghaddi". Dawn jistgħu ikunu hafna iżjed perikolużi min xi sikkina żghira. Irrid insemmi b'mod partikolari l-użu jew l-installazzjoni tal-elettriku biex nixghelu l-presepju tagħna. L-użu ta' transformer jew LED ma jeliminax il-periklu kollu. B'xi wires maqlubin jew mhux iżolati sew tista jew ma jirnexxilekx tixghel il-presepju, jew aghar, tahraq kollox. Altru milli 'u iva jghaddi'.

Finalment jekk nahdmu skond ir-regoli, anke jekk sempliċi, ix-xoghol tagħna jiġi hafna ahjar u nhossuna sodisfatti bil-proġett żgħir tagħna. Anke jekk ma nkunux għamilna xi kapolavur; il-fatt li konna dixxiplinati magħna nfusna, jinkoraġġina biex fil-hajja niffaċċjaw dak li jkollna naghmlu minghajr ma noholqu problemi għalina stess.

Il-Mizata

Bil-05 fis-sena li inti thallas bhala membru tal-Għaqda Hbieb tal-Presepju – Malta, tkun qed tghin biex il-presepju jkompli jsahhah postu fiċ-ċentru tal-Milied Malti. Titlifx dan iċ-ċans biex tkun parti mill-kultura Maltija.

Jekk għadek ma hallastx il-mizata għas-sena 2016 ibghat 05 issa lis-Segretarju u gēdded is-shubija tiegħek. GRAZZI

Il-Wirja tal-Anniversarju

Bhal ma diġa semmejna, f'Ottubru ta' din is-sena l-Ghaqda taghna taghlaq 30 sena ta' eżistenza. Tletin sena li matulhom il-presepju reġa ha l-hajja u llum reġa sar l-iskop tal-veru Milied Malti. Naturalment mal-mixja tal-Ghaqda mxiet ukoll il-wirja annwali ta' presepji li saret mhux biss sinonima mal-Ghaqda Hbieb tal-Presepju – Malta imma wkoll saret l-attività prinċipali ta' din l-Ghaqda. Ir-riżultati tal-lezzjonijiet u laqgħat organizzati mill-Kumitati li mexxew l-Ghaqda bdew itellghu il-livell ta' din il-wirja l-fuq. Sahansitra meta l-Kumitat iddeċieda li jnehhi il-kompetizzjoni mill-wirja, u hafna hasbu li l-interess tal-membri ser jonqos, ir-riżultat kien wiehed totalment l-oppost. Il-livell tal-wirja tjiieb u baqa jissahhah sal-lum.

Issa wasalna biex niċcelebraw dan is-suċċess. F'Diċembru li ġej, ser intellghu it-tletin wirja taghna. Ser tkun okkażjoni tajba biex niċcelebraw il-presepju. Ser tkun okkażjoni tajba biex nuru li matul is-snin li għaddew il-Kumitati, flimkien mal-membri tal-Ghaqda Hbieb tal-Presepju – Malta hadmu bis-shih biex il-kultura Maltija f'dan ir-rigward mhux talli ma tintilifx imma talli tissahhah u tifjorixxi.

Għalhekk qed insejju lil kullmin verament għandu għal qalbu l-presepju biex minn issa, li ġej is-sajf, u allura x-xogħol isir aktar faċli u tajjeb, jibdew jahsbu biex din is-sena wkoll, anzi nażżarda ngħid b'mod partikulari, il-wirja ta' Presepji mtella mill-Ghaqda taghna tkun wahda ta' livell għoli li mhux biss ipaxxi għajnejn dawk li jzuruha imma wkoll iwassasl messagġ ta' Paċi u sliem fost il-popli kollha tad-dinja taghna.

Nistennewkom ġejjin biex il-Milied niċcelebrawh flimkien madwar il-presepju.

Paġna ghat-Tfal

Ritratt fuq Facebook

Fil-klassi ta' Alessia kien ġie tifel bi bżonnijiet differenti. Il-Kap tal-iskola kienet hejjiet it-tfal tal-klassi għall-miġja tiegħu. Spjegatilhom li bhal kulhadd kellu bżonn tal-hbiberija ta' shabu. Il-fatt li ma kienx jaf jitkellem ma jfissirx li ma kienx ihoss. Kellu qalb li thoss bhal tagħhom u kellu bżonn min ihobbu. Heġġithom biex jagħmlu hbieb miegħu u kemm jista' jkun ma jhalluhx wahdu.

Dak il-hin kulhadd hass għalih imma l-parti l-kbira tat-tfal marru għar-rashom waqt il-brejk. Alessia kienet fehmet forsi aħjar minn shabha l-messaġġ tal-Kap tal-Iskola. John, il-kuġin tagħha kien ukoll bhal dan it-tifel ġdid. Meta ndunat li fl-iskola fejn kien jattendi ma kellux hbieb kien iddispjaċiha hafna. Xtaqet tagħmel xi haġa għalih imma kien imur fi skola oħra 'l bogħod minn tagħha. Wahhlet f' mohħha li lil Jeremy, it-tifel il-ġdid, ma' jibqax wahdu. Halliet lil shabha u marret hdejh.

Kienet taf li mhux se jkellimha u li ma setax imur jiġri għax kien f'siġġu tar-roti. Talbet permess toħroġ siġġu mill-klassi u poġġiet bilqegħda hdejh. Għall-ewwel ikkonfondiet x'se taqbad tghidlu. Imma l-qalb tajba tagħha nebbhitha li mhux xi tghid kien importanti imma l-fatt li kienet qieghda żżommlu kumpanija. Allura bdiet turih tfal jilagħbu u tghidlu kif kienet il-logħba. Imbagħad bdiet tirrakkuntalu storja. Storja sempliċi. Hrafa ta' principessa li sabet żring u sar prinċep. Kienet insiet kif kienet sewwa imma bdiet tivvinta fejn insiet. Ma damitx ma ndunat kif Jeremy kien wahhal għajnejh fuqha. Ma setghetx tobsor kienx qed jifhem l-istorja imma wiċċu kien juri li kien qed jiehu gost jisma' lehinha u jiehu gost li kellu l-attenzjoni tagħha. Minn dakinhar 'il quddiem komplet b'din l-ispeċi ta' missjoni li kienet dahlet għaliha hi stess. L-ghalliema ndunat u għamlitilha kuragġ biex tkompli.

Kien qed joqrob il-Milied u l-ghalliema bdiet tarma l-presepju. L-istejjer ta' Alessia issa daru fuq l-istorja tal-Bambin, dik it-tarbija Divina li saret bniedem bhalna. U l-attenzjoni ta' Jeremy baqgħet dejjem aktar tkun fuq id-diskors ta' Alessia tant li bdiet tissuspetta li kien jifhem aktar milli kienet tahseb hi.

Din il-biċċa xogħol kienet ta' eżempju għat-tfal l-oħra. Ghalkemm ma kienux joqogħdu hdejh fil-break imma kienu jġibulu ġieli helu jew xi toy żgħir. Waqt il-hin tal-lezzjonijiet kienu jippruvaw jgħinuh billi jpingulu xi stampa biex jagħtiha l-kulur u jgħorrulu s-siġġu meta kienu jduru madwar l-ghalliema għal xi attivita. Kien hemm tifla wahda, Jennifer, li ma haditx gost tara lil Alessia fiċ-ċentru tal-attenzjoni. L-ghira hakmitha aktar meta omm Jeremy giet fil-klassi biex tiringrazzjaha.

Hadmet pjan f' mohhha u l-ghada gabet mobile bil-mohbi u harġitu fil-but waqt il-break. Telqet lill-ohrajn bi skuża li kienet sejra t-toilet, waqfet ftit il-bogħod minn fejn kienu flimkien Alessia u Jeremy u ġibdet ritratt bil-mohbi. Meta waslet id-dar dahhlet ir-ritratt fuq Facebook u taht isem falz kitbet li Alessia kienet qegħda tkun hafna ma' tifel b'diżabilita u kienet qegħda tithallas minn ommu. Kitbet li hi kienet omm ta' xi hadd fil-klassi.

Hafna mit-tfal raw dak li kitbet u bdew jghidu kontra Alessia . F'daqqa wahda l-hbieb bdew jitolquha. Ma setghetx tobsor x'kien qed jiġri. Habiba tal-qalb tagħha darba talbitha biex tkellimha wara l-hin tal-iskola. Iltaqgħet magħha fejn hasbet li ma seta' jarahom hadd u spjegatilha x'kien hemm miktub fuqha u fuq Jeremy fuq Facebook. Alessia tghidx kemm iddispjaċiha.

L-istorja waslet f'widnejn l-ghalliema. Din kellmet lil Alessia u pperswadietha biex ma titkellimx ma' shabha. L-ghada waqt il-lezzjonijiet talbet lil klassi biex jitkellmu x'ghandhom jagħmlu biex joghġbu 'l Alla. Tkellmu tista' tghid kollha. L-aktar haġa li ssemmiet kienet li għandna nhobbu lil xulxin. Bdew anke jagħtu eżempji u fost affarijiet ohra ssemmev tfal jew persuni bi bżonnijiet speċjali. Hawnhekk kulhadd resa q quddiem il-presepju u talbu biex qalbhom tintela bl-imhabba.

Jennifer ma qalet xejn imma f'qalbha hasset li kienet għamlet hażin. Dakinhar filghaxija fethet il-Facebook u taht l-ewwel stqarrija kitbet li dak li kienet għamlet qabel kienet 'ċajta'. Reġgħet qalet li hi omm ta' xi hadd fil-klassi u kienet semgħet li Alessia kienet hadet għaliha hafna. Skużat ruhha u hassret l-istqarrija ta' qabel. L-ghada meta kienu kollha quddiem il-Presepju qalet li min kien kiteb ta' qabel kien nehhiha.

Kien hemm min issuspetta li kienet Jennifer il-hatja imma l-ghalliema wissiet lil kulhadd biex ma jingħadx kliem żejjed. Alessia stqarret li hafret lil dik il-'mara' li kitbet gidba fuqha u anke lil shabha li kienu emmnuha u kienu bdew ihalluha wehidha. U b'hekk quddiem il-presepju reġgħet saltnet il-paċi kif xtaq Ġesú li ġie fid-dinja biex iġib l-ghaqda bejn il-bnedmin. Alessia rringrazzjat lil Ġesútarbija li kien irraġa kollox Hu. U f' qalbha Jennifer talbet mahfra tal-hsara li kienet gabet lil sehbiha. Ghalkemm ma kienetx uriet min kienet imma sewwiet il-hsara li kienet laħqet għamlet. Il-Presepju kien għen biex fil-klassi kien hemm il-paċi u anke Jeremy gawda għax it-tfal aktar bdew iduru bih u jgħinuh. Il-Presepju kellu jkun!!!

Marianne Tabone

L-Għar ta' Betlem

Mehud minn fuljett “L-Iben t’Alla sar Bniedem”
mitbugħ mis-Socjetàtad-Dutrina Nisranija M.U.S.E.U.M

Patri Ġużepp Delia, Ġizwita, ghandu legġenda helwa hafna.

Jinghad li fil-ġenna bdew jidhru nies li ma tantx kienu tajbin għall-premju ta’ dejjem. Dan beda jhasseb lil San Pietru u ried jara kif dawn it-talin qeghdin jidhlu hemm ġew.

Ghamel l-ghassa, u fl-ahhar inqabad il-“hati”: kien San Ġużepp li kien qed itella’ lil dawn in-nies min-naha ta’ wara. Saret laqgħa tal-qorti tal-ġenna u ġie deċiż li San Ġużepp kellu jitkeċċa mill-ġenna bhala kastig ta’ dak li kien qed jagħmel.

Imma x’għara? San Ġużepp, bil-kalma proverbjali tiegħu, aċċetta dan il-kastig, imma taht kundizzjoni wahda; li miegħu jiehu lil Ġesú u lil Marija. Hawn qam storbu shih: jekk Ġużeppi jiehu miegħu, bidritt kollu, lil Ġesú lil Marija..... x’jibqa fil-ġenna? U kulhadd kellu jirtira kollox u San Ġużepp, b’Ġesú u Marija baqgħu fil-ġenna. U l-hena baqgħet fil-ġenna.

U fl-għar ta’ Betlem x’insibu? Forsi mhux lil Ġesú, lil Marija u lil Ġużeppi? Dak l-għar kien il-ġenna fl-art. Forsi, meta nieqfu nharsu u nimmeditaw quddiem il-presepju, ma nhossux f’qalbna ferh li hadd ma jista’ jiddiskrivih? Dik is-semplicità, dik il-paċi, dik is-serenità, dak il-faqar, dakil-ghageb, kollha jfakkruna fil-ġenna u jnisslu fina xewqa li nahdmu għal dan il-premju.

Kun parti mill-fuljett...

Ikkontribwixxi billi tibgħat xi kitbiet, novelli qosra, poeziji, eċċ biex jiġu pubblikati fuq “il-Presepju”. Għandek xi idejat kif tagħmel aċċessorji? Trid tikkummenta dwar l-Għaqda? Tiddejjax, iktbilna. Sa fejn ikun possibbli nilqgħu is-suġġeriment tiegħek.

Nota żgħira.... kitbiet li jistgħu johlqu polemiki ma jkunux pubblikati.

Ma tirrepetix il-ġrajja tal-25 ta' Diċembru 1914

*Rakkont ta' Llewelyn Wyn Griffith (1884-1977)
Kaptan fir-Royal Welsh Fusiliers*

Maqlub għal Malti minn Frans Chircop

Wara dak li ġara bejn is-soldati Ingliżi u dawk Ġermaniżi fil-Milied tal-1915, u li tniżel fl-istorja, il-Kaptan Griffith kiteb hekk fil-memoirs tiegħu- *Up to Mametz and Beyond*.

Jum iehor bla sparar gheb fl-għabex ta' filghaxija. Ftit wara inżul ix-xemx ahna mmarċjajna għal għonq it-triq. Konna mexjin biex immoru fuq il-*front* tal-gwerra. Is-sena li għaddiet fil-jum tal-Milied, kien hemm waqfien spontanju mal-ghadu, iżda din is-sena harġu ordnijiet stretti. Ahna kellna nhaddnu l-ispirtu ta' mibegħda, u kellna nwieġbu kull avvanz tal-ghadu biċ-ċomb. Dan kien il- ġist tal-messaġġ li ġie moqri lilna waqt parata dakinhar, Lejliet il-Milied. Kull min kien preżenti żgur ma kellux għażla oħra. Hadd mis-soldati li konna sejrin għall-gwerra ma xtaq joqtol lil xi hadd f'jum il-Milied. Il-hsieb tagħna kien li naslu fit-truncieri u nisperaw li ma jkunx hemm ġlied f'jum il-Milied.

In-natura f'dak il-lejl kienet sabiha u kiesha u bi ftit rih. Il-kanal li konna fih kien imxxarab riha taqşam ta' drenaġġ u dejjaq kemm jghaddi bniedem.

Ma kinitx xena sabiha. Kien hemm hames ufficjali biex jagħmlu l-ghassa matul il-lejl. Meta l-kmandant tal-kumpanija tani sagħtejn biex nistrieħ hassejtni tlajt il-ġenna.

Waqf il-pranzu, bla mejda, bla sigġijiet u bla ceremonji, mal-ftit ikel tawna flixkun xampanja. Malli qorob nofs il-lejl smajna vuċijiet mill-trinek Ġermaniżi u xi biċċiet ta' kanzunetti tal-Milied. Jidher li kienu ferhana. Il-lejl kien kalm u ma kienx miksur mill-hsejjes ta' armi tan-nar. Iżda xi kultant ta' bilfors l-artillerija ta' fuq iż-żewġ

nahat kienu jisparaw u donnu il-mira żgur li ma kinitx intenzjonata lejn is-suldati opposti. L-isparar ġustament seta' jiġi deskritt bhala finta, ghax makienx hemm ix-xewqa miż-żewġ nahat li joholqu nkwiēt;

Minkejja it-twissijiet tal-ġurnata ta' qabel, is-suldati taghna bdew jghajtu lill-ghadu, u dan kien jirrispondu. Gradwalment l-ghajjat aktar żdied, u kont tista' tisma "*Merry Christmas, Tommy*" u "*Merry Christmas, Fritz.*" Hekk kif sebah, rajna jdejn u fliexken jixxejru minn ġot-trunċieri opposti. Ahna ma stajniex nifmuhom u daqshekk iehor huma. F'dak il-hin Ġermaniż, li deher li kien fis-sakra, hareġ mit-trunċiera u wasal sal-*barbed wire*, segwit minn diversi oħrajn, u fi ftit mumentu kien hemm

geġwiġija ta' irġiel miż-żewġ nahat, min iġorr laned tal-laham, gallettini u affarijiet oħra għat-tpartit. Din kienet l-ewwel darba li konna rajna n-*No Man's Land*, u b'dik l-ispontanjeta saret l-art ta' kulhadd jew kważi. Uħud mis-suldati taghna ma pparteċipawx u dawn taw raġunijiet raġonevoli. Hekk kif l-uffiċjali taż-żewġ nahat

raw din ix-xena sejhu lis-suldati lura għal ġo tunċieri. Fi ftit minuti dik ix-xena ta' qabel inbidlet f'xena tal-wahx. Xena tal-biki fejn il-Kaptani taż-żewġ nahat riedu li s-suldati taghhom ibiddlulhom il-fehma taghhom minn dik tal-ferh u ċelebrazzjoni għal wahda ta' mibgheda u hdura. Il-hsieb ta' skambju ta' souvenirs, jgħatu l-paċi lil xulxin, replika tal-logħba futbol bħal tas-sena ta' qabel għosfru f'hakka t'ghajjn.

Niftakar li meta l-Brigadier sema' b'din il-ġrajja wasal irrabjat u beda jhedded lis-suldati bil-qorti marzjali ma kull kelma li beda jlissen. Iktar kemm hedded aktar... irrepeta li kull suldat li ma jobdiex l-ordnijiet u jispara... kien ser jghadi qorti marzjali. Jekk l-ordnijiet ma jiġux obduti konna ser nipperikolaw l-kawża tal-allegjati. Nahsbu li l-istess logħba kienet qed tiġi reċtata fil-kamp oppost. Minn dak il-hin il-kanuni reġġhu bdew jisparaw bla waqfien. Wiehed seta jinnota li għalkemm l-artillerija u l-kanuni bdew isemmghu lehinhom, l-effet taghhom ma kienx qed jinħass ghax bdew jisparaw fl-gholi u mhux intenzjonati li jolqtu lil xi hadd.

Ftit jiem wara fil-ġunali inkiteb li fil-jum tal-Milied ta' l-1915, ma kienx hemm hbiberija mal-ghadu, iżda mibegħda w hdura li taf iġġib magħha l-gwerra.

Ftit tagħrif minn hawn u minn hemm

Il-Barka tal-Papa bil-Malti.

Minn jaf kemm -il darba f'jum il-Milied f' nofs in-nhar, issummajna quddiem it-telivizjoni biex nisimgħu il-Papa ixandar il-messaġġ tiegħu u jgħati l-barka Urbi et Orbi mill-Vatikan. Dan għaliex, fost numru kbir ta' lingwi li bihom l-Papa kien jgħati l-barka, kien jitkellem bil-Malti. Din ma ma kienitx hekk minn dejjem. Kien il-Papa San Ġwanni Pawlu II li fl-1980, għall-ewwel darba, ta l-Barka tiegħu lil Maltin

bil-lingwa tagħhom. Dak inhar Malta kienet waqfet għal ftit minuti mil-ikel u festi ohra biex tisma lill-Papa jitkellem bil-Malti.

In-Novena

Sa ftit tas-snin ilu l-attendenza tal-pubbliku għan-novena tal-Milied, bhala thejjija għal din il-festa kbira, kienet tkun wahda tajba hafna. Il-hajja mghagġla tal-lum aktarx li tfiet xi ftit din il-hegġa. In-novena disat ijiem ta' thejjija għall-Milied b'quddiesa kantata kuljum. Bdiet issir mid-Dumnikani tal-Belt fi żmien il-Kavallieri u maż-żmien xterdet fil-paroċi mmexxija mil-Kleru Djoċesan.

L-Abjad mhux wiehed mill-kuluri tradizzjonali tal-Milied.

Hemm min jemmen li l-kulur abjad huwa simbolu tal-Milied. Dan għaliex hafna nies jassoċjawh mal-borra. Fil-fatt hemm tliet kuluri assoċjati mal-Milied u kull wiehed għandu tifsira tiegħu!

L-Ahdar... rrapprezentat mis-siġra tal-Milied. Jissimbolizza l-hajja u twelid mill-ġdid

L-Ahmar...jissimbolizza d-demm ta' Ġesu' kif

ukoll t-tuffieha li Adam u Eva kielu qabel tkeċċew mill-Gnien tal-Eden.

L-Isfar.....jissimbolizza d-dawl spiritwali li Ġesu' jwassal; grazzi għat-twelid u l-qawmien tiegħu.

Panettone...

Mil Leggenda għar-Realtà

Il-“Panettone” hu speċjalita tat-Taljani fil-jiem tal-Milied. Meta u fejn beda jsir il-panettone anqas hadd ma jaf għaliex il-leggenda tithallat sewwa ma’ l-istorja.

Tgħid il-leggenda....

Darba wahda, meta Lwiġi l-Barbaru kien jahkem f’ Milan, furnar xih kien ighix f’ Borgo delle Grazie. Dan il-furnar kellu tfajla tassew helwa li kienet tilfet għaqalha wara żaghżugh jismu Ughetto della Tela. Kien riesaq Milied imma n-negozju tal-furnar kien sejjer lura bis-sieghat. Minhabba t-traskuraġni ta’ bintu Algiza, l-parručċani bdew jitolquh u fl-ahhar anqas il-patrijiet ma baqghu jixtru minghandu. Il-furnar ix-xih u bintu tant kellhom dwejjaq li Algiza ma baqghetx titbissem, anqas meta kienet tiltaqa’ ma Ughetto. Dan tant hass għat-tfajla tiegħu li ddecieda li jagħmel xi haġa biex jgħin. Huwa biegh il-par isqra li kellu u bil-flus xtara kilo butir isfar biex ihaltnu ma’ l-għaġina. Il-hobż tal-furnar tjiieb u reġa’ beda jinbiegh. Ughetto beda jixtri aktar butir u beda jżid hwawar ohra; bajd, qoxra tal-lumi u passolina. In-nies reġgħu bdew ġejjin bi hġarhom. Il-hanut tal-furnar ix-xih ma kienx jesa’ lil kulhadd u Milan kollu ried jixtri il-panettone. Algiza reġgħet bdiet titbissem u Ughetto reġa’ sar ferhan. Huma żżewġu u ghexu hienja għal dejjem.

L-istorja tgħid hekk....

Fis-sena 1400 ir-ricetta tal-panettone kienet diġa teżisti iżda dejjem baqghet speċi ta’ speċjalita tal-Milied sakemm Angelo Motta fettilu jagħmel studju fuq ir-ricetta kif kienet tinhadem fil-Medio Evo. Angelo Motta rnexxielu jsib ir-ricetta antika u beda jahdimha fuq bażi kummerċjali. M’hemmx bżonn ngħidu x’suċċess kellu għaliex isem Angelo Motta hu magħruf mhux biss fl-Italja iżda mal-Ewropa kollha. Ughetto della Tela seta’ jgħix biss fl-immaġinazzjoni ta’ dawk li sena wara l-ohra tennew il-leggenda tiegħu u ta’ Algiza, iżda Angelo Motta irnexxielu johloq industrija ohra li qed tipprowdi l-għixien lill-eluf ta’ haddiema Taljani. Mhux ta’ b’xejn il-panettone huwa sikwit imsejjah “Il-cake tad-deheb” tal-Italja.

Għandek eMail?

Jekk trid infakkruk fl-attivitajiet li jkollna minn żmien għal żmien ibgħatilna l-indirizz tal-eMail tiegħek.

Taghna huwa: charbel@onvol.net

www.presepjuma.org

Dan hu l-indirizz tal-website taghna! Idhol fih biex taqra dwar l-istorja tal-Għaqda, il-presepju, kif taħdem il-presepju u xi aċċessorji. Żur l-albums tar-ritratti u gēdded il-memorja tal-wirjiet annwali.

Għaddi l-indirizz lil hbieb u qra, speċjalment dawk imsefrin...ibqa żgur li japprezzaw.

L-LED's fil-presepju...

Hawn min isejjhilhom 'bozoz'. Le mhumiex...huma 'dijodi' ...*diodes* bl-Ingliż. Imma dan għalina ma tantx hu importanti.

Aħjar naraw l-użu tagħhom, għaliex huma tajbin, u kif nixgħeluhom, jew aħjar inhaddmuhom. Iva, għax dawn ma jinxteghlux minn *transformer*, imma jithaddmu permezz ta' *driver*.

Se nhawwdilkom mohħkom? Insew kollox. Fil-harġa tal-fuljett li jmiss niktbu artiklu sew li fih nispegaw kollox b'lingwa sempliċi li jifimha kulhadd. Xejn ta' barra min hawn...ftit attenzjoni jkollna bżonn.

Nitaqgħu f'harġa ohra. Għalissa nibdew ibnu l-presepju bil-mod.

